

Uppföljningsbeslut

**efter kvalitetsgranskning av elevers tillgång till
läroböcker och andra läromedel i de obligatoriska
skolformerna vid Anundsjöskolan i Örnsköldsviks
kommun**

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19 och 20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning av elevers tillgång till läroböcker och andra läromedel vid Anundsjöskolan. Granskningen genomfördes under höstterminen 2025.

Vid granskningen identifierade Skolinspektionen fyra utvecklingsområden som angetts i beslut den 27 november 2025.

Skolinspektionen har begärt att huvudmannen för Anundsjöskolan senast den 20 maj 2026 skulle redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån identifierade utvecklingsområden. Örnsköldsviks kommun har inkommit med en sådan redovisning den 20 maj 2026.

Beslut efter uppföljning

Skolinspektionen bedömer redovisade åtgärder på följande sätt:

Skolans arbete med att ge eleverna tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål

- Använd läroböcker och andra läromedel för att skapa sammanhang i undervisningen och progression i elevernas lärande.

Örnsköldsviks kommun har påbörjat ett arbete som ligger i linje med Skolinspektionens bedömning av vad som behövs för att höja kvaliteten inom det område som granskats.

- Stärk ledningen och samordningen av arbetet med att ge alla elever tillgång till läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.

Örnsköldsviks kommun har påbörjat ett arbete som ligger i linje med Skolinspektionens bedömning av vad som behövs för att höja kvaliteten inom det område som granskats.

- Skapa förutsättningar för ett gemensamt och medvetet arbete med likvärdighet inom hela skolenheten gällande användningen av läroböcker och andra läromedel.

Örnsköldsviks kommun behöver vidta ytterligare åtgärder för att höja kvaliteten inom det område som granskats.

- Utvärdera tillgången till och användningen av läroböcker och andra läromedel samt vidta vid behov åtgärder för att utveckla skolenhetens arbete.

Örnsköldsviks kommun har påbörjat ett arbete som ligger i linje med Skolinspektionens bedömning av vad som behövs för att höja kvaliteten inom det område som granskats.

Skolinspektionen förutsätter att huvudmannen tar ansvar för ett fortsatt utvecklingsarbete. Skolinspektionen avslutar härmed granskningen.

Motivering

Utvecklingsområde 1

Skolinspektionen bedömde att ett utvecklingsarbete behövde inledas inom följande område:

- Använd läroböcker och andra läromedel för att skapa sammanhang i undervisningen och progression i elevernas lärande.

Av huvudmannens redovisning framgår att skolenheten har påbörjat ett utvecklingsarbete kring användningen av läromedel i undervisningen. Lärare och skolläda har samtalat om tillgången till och användningen av läromedel och alla lärare har nu tillgång till och använder läromedel i undervisningen för att skapa sammanhang och progression. Vidare framgår av redovisningen att ytterligare åtgärder planeras. Skolenheten ska under våren 2026 skapa en förteckning över vilka läromedel och lärarhandledningar som används i varje ämne och klass, inklusive antal exemplar, och denna ska sedan uppdateras varje termin. Skolenheten har bestämt att läromedel ska utvärderas i maj varje år och en plan för att utvärdera och byta ut föråldrade läromedel ska tas fram. Vid kommande medarbetarsamtal ingår en fråga om läromedel för att skolläda och lärare ska föra en dialog om vilka material som används och hur de används i undervisningen. Effekter som huvudmannen förväntar sig av vidtagna och planerade åtgärder är större likvärdighet mellan klasser och årskurser, förbättrad måluppfyllelse samt att lärarnas arbetsbelastning ska minska.

Skolinspektionen bedömer utifrån ovanstående att huvudmannen har påbörjat ett arbete som ligger i linje med Skolinspektionens bedömning av vad som behövs för att höja kvaliteten inom det område som granskats. Skolinspektionen förutsätter att arbetet fortsätter.

Utvecklingsområde 2

Skolinspektionen bedömde att ett utvecklingsarbete behövde inledas inom följande område:

- Stärk ledningen och samordningen av arbetet med att ge alla elever tillgång till läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.

Av huvudmannens redovisning framgår att skolenheten har sett till att alla lärare nu arbetar utifrån läromedel. Vidare har rektorn organiserat så att alla arbetslag ska ha avsatt tid för analys och utvärdering av läromedel. Ett diskussionsunderlag ska tas fram av rektorer i samarbete med pedagogiska samordnare. Vid konferenstid och dialog vid medarbetarsamtalet har tid öronmärkts för att samtala om läromedelsanvändning, vilket huvudmannen

förväntar sig kommer att öka delaktigheten och möjligheten för rektorer att få insyn i val och användande av läromedel. Ytterligare effekter som huvudmannen förväntar sig på längre sikt är bättre förutsättningar för rektorer att planera kompetensutveckling och kollegialt lärande och mer strategiska inköp. Vidare uppger huvudmannen att ett tydligare och mer konkret arbete med läromedel över tid förväntas bidra till ökad trygghet för lärarna samt ökad likvärdighet för eleverna.

Skolinspektionen bedömer utifrån ovanstående att huvudmannen har påbörjat ett arbete som ligger i linje med Skolinspektionens bedömning av vad som behövs för att höja kvaliteten inom det område som granskats. Skolinspektionen förutsätter att arbetet fortsätter.

Utvecklingsområde 3

Skolinspektionen bedömde att ett utvecklingsarbete behövde inledas inom följande område:

- Skapa förutsättningar för ett gemensamt och medvetet arbete med likvärdighet inom hela skolenheten gällande användningen av läroböcker och andra läromedel.

Av huvudmannens redovisning framgår att huvudmannen ännu inte vidtagit tillräckliga åtgärder för att skapa likvärdighet inom skolenheten i användningen av läromedel. Huvudmannen beskriver planerade åtgärder. Under arbetslagstid i maj månad finns tid avsatt för analys och utvärdering av läromedel. Arbetet ska dokumenteras i huvudmannens gemensamma digitala plattform för systematiskt kvalitetsarbete. Vidare planeras att ämnesträffar en gång per läsår ska fokusera på hur lärare använder läromedel. Det första tillfället är planerat till september 2026. Under lektionsbesök kommer rektorn att ha fokus på hur läromedel används i undervisningen. Effekter som huvudmannen förväntar sig av ett medvetet arbete kring hur läromedel används i undervisningen är stärkt kollegialt lärande, ökad kompetens hos lärare och högre kvalitet och likvärdighet i undervisningen.

Skolinspektionen bedömer utifrån ovanstående att huvudmannen behöver vidta ytterligare åtgärder för att höja kvaliteten inom det område som granskats. Skolinspektionen förutsätter att arbetet fortsätter inom ramen för de planerade åtgärderna som ännu inte påbörjats.

Utvecklingsområde 4

Skolinspektionen bedömde att ett utvecklingsarbete behövde inledas inom följande område:

- Utvärdera tillgången till och användningen av läroböcker och andra läromedel samt vidta vid behov åtgärder för att utveckla skolenhetens arbete.

Av huvudmannens redovisning framgår att skolenheten har påbörjat ett arbete för att utvärdera tillgången till och användningen av läromedel. Rektorn har organiserat för att lärarna ska göra en systematisk årlig utvärdering med stöd av en framtagen checklista. I checklistan efterfrågas en förteckning över vilka läromedel som används i varje ämne och klass, hur många exemplar som finns att tillgå samt vilken lärarhandledning som används. Lärarnas utvärdering ska dokumenteras i huvudmannens digitala plattform för systematiskt kvalitetsarbete. I anslutning till schemalagda ämneskonferenser där läromedel utvärderas varje år kommer även tillfälle ges att diskutera tillgång till och användning av läromedel. Rektorn planerar att använda lärarnas utvärderingar som grund för eventuella åtgärder. Utvärderingen planeras genomföras under maj 2026 och huvudmannen har därför ännu inte kunnat se någon effekt av det påbörjade arbetet. Förväntningar som huvudmannen har på längre sikt är en mer hållbar planering av läromedelsinköp. En tydligare dokumentation av läromedel förväntar huvudmannen ska leda till att de läromedel som köps in i högre grad är relevanta. Vidare förväntar sig huvudmannen att rektorer och lärare genom ökad dialog och förbättrad dokumentation får bättre kännedom om och samsyn kring hur läromedel används.

Skolinspektionen bedömer utifrån ovanstående att huvudmannen har påbörjat ett arbete som ligger i linje med Skolinspektionens bedömning av vad som behövs för att höja kvaliteten inom det område som granskats. Skolinspektionen förutsätter att arbetet fortsätter.

På Skolinspektionens vägnar

Beslutet har fattats av Ewa Mölleryd, utredare.

I den slutliga handläggningen har Malin Larsson, utredare, medverkat.

Bilaga 1: Författningsstöd

Den 1 juli 2024 trädde ändringar i skollagen i kraft som syftar till att stärka elevers tillgång till ändamålsenliga läromedel.¹ Ändringarna gäller för flera skolformer. För grundskolan är lydelsen följande²:

Eleverna ska utan kostnad ha tillgång till läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.

I skollagens första kapitel har införts definitioner av begreppen läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg.

I skollagen avses med

- lärobok: tryckt läromedel, med eller utan digitala komponenter,
- läromedel: helt eller delvis tryckt eller digitalt verk som är avsett att användas i undervisningen, som överensstämmer med relevanta delar av tillämplig kurs-, ämnes- eller ämnesområdesplan och läroplanen, och som är utgivet av någon som bedriver utgivningsverksamhet av professionell art,
- lärverktyg: läroböcker, andra läromedel och andra tryckta eller digitala verk samt utrustning och material som används i undervisningen.³

I samband med lagändringarna har regeringen även beslutat om nya formuleringar i flera läroplaner.⁴ I läroplanen för grundskolan har ändringarna följande lydelse

Läraren ska organisera och genomföra arbetet så att eleven får använda läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.⁵

Rektorn har ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att

- alla elever erbjuds strukturerad undervisning under lärares ledning,

¹ Lag (2023:951) om ändring i skollagen (2010:800).

² 10 kap. 10 § andra stycket skollagen.

³ 1 kap. 3 § elfte–trettonde strecksatserna skollagen.

⁴ Förordning (SKOLFS 2024:590) om ändring i förordningen (2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet.

⁵ Lgr 22, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.2 Kunskaper.

- alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål,
- alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda skolbibliotek,
- alla lärare får tillgång till de lärarhandledningar som behövs för att ge eleverna en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.⁶

⁶ Lgr 22, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar.